

בבית המשפט העליון

מ"ח 6270/15

לפני: כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין

המבקש: יורם ניצן

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה לקיום משפט חוזר

בשם המבקש: בעצמו

בשם המשיבה: עו"ד יוסף (ג'ואי) אש

החלטה

א. בקשה למשפט חוזר לפי סעיף 31 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984. ביום 30.6.14 הרשיע בית המשפט לעניינים מקומיים בירושלים בתת"ע (השופט פ' שטרק) 5520/12 את המבקש בעבירה של חנייה בחניית נכים משנת 2012. ביום 15.11.14 דחה בית המשפט המחוזי בירושלים (השופטת א' נחליאלי חיאט) בע"פ 1200-09-14 את ערעור המבקש. ביום 8.3.15 דחה בית משפט זה (השופט ס' ג'ובראן) ברע"פ 33/15 את בקשת רשות הערעור שהגיש המבקש, וביום 15.9.15 הוגשה הבקשה הנוכחית למשפט חוזר.

רקע והליכים קודמים

ב. ביום 17.4.12, בשעה 09:01 החנה המבקש את רכבו ברחוב יוסף ריבלין 20 אשר בירושלים, במקום המיועד לחניית רכב של נכה ספציפי. אין חולק, כי במקום היה מוצב תמרור 437 ללוח התמרורים (הודעת תעבורה (קביעת תמרורים), תשע"א-2010); נציין, כי מדובר בשלט מוכר, בו מופיע אדם בכסא גלגלים על רקע כחול. בעקבות זאת, קיבל המבקש דו"ח חנייה בסך 1,000 ש"ח. ביום 16.7.12 הגיש המבקש בקשה להישפט

בהתאם לסעיף 229 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), תשמ"ב-1982. ביום 30.6.14, לאחר הליך הוכחות, הורשע המבקש בבית משפט לעניינים מקומיים בירושלים בעבירה חניה אסורה לפי סעיף 5(ו)(18) לחוק עזר ירושלים (העמדת רכב וחנייתו), תשכ"א-1960 (בשולי הדברים יצוין, כי סעיף זה הוחלף בסעיף כללי בתיקון מיום 7.7.13). בית המשפט קבע, כי בנוסף לתמרור 437, סומנה החניה בסימון 819 (סימן לבן על הכביש התוחם את החניה). ביום 10.7.14 ניתן גזר-הדין בעניינו של המבקש, והושת עליו קנס בסך 2,500 ש"ח. כאמור, ערעור המבקש בבית המשפט המחוזי בירושלים נדחה, וכך גם בקשת רשות ערעור בבית משפט זה.

הבקשה והתגובה לה

ג. עיקר טענת המבקש בבקשתו הארוכה היא, כי נגרם לו עיוות דין בעקבות קביעתו של בית המשפט לעניינים מקומיים, לפיה החניה סומנה בסימון 819. לטענתו, החניה לא סומנה בסימון 819, ואין לפיכך איסור חניה במקום. להוכחת טענתו, מפנה המבקש לתמונות שצילם במקום החניה. לשיטתו, מדובר במקרה בו יש לסטות מן הכלל לפיו ערכאת ערעור אינה מתערבת בקביעות עובדתיות; זאת שכן אין לערכאה הדיונית יתרון בניתוח התמונות שהוגשו.

ד. המשיבה טוענת, כי אין לדון בבקשה, שהוגשה באיחור של כשלושה חודשים מן המועד הקבוע בדין. נטען, כי אין להתערב בקביעתה העובדתית של הערכאה הדיונית שקבעה כי החניה סומנה בסימון 819. המשיבה מציינת, כי התמונות אליהן מפנה המבקש צולמו במועדים מאוחרים ליום החניה, ולפיכך אין להן משקל בנידון דידן; זאת בניגוד לתמונות שהוצגו על-ידיה אשר נלקחו ב"זמן אמיתי".

דיון והכרעה

ה. לאחר עיון בבקשה על נספחיה וכן בתגובת המדינה, אין בידי להיעתר לבקשה. ראשית, במישור הדיוני צודקת המדינה, כי לפי תקנה 4(א) לתקנות בתי המשפט (סדר דין במשפט חוזר), תשי"ז-1957 על הבקשה להיות מוגשת "תוך תשעים יום מן היום בו נודע למבקש על קיום אחת העילות [...]". יצוין כי תקנה 4(ב) מאפשרת לנשיא בית המשפט העליון להיזקק לבקשה גם אם הוגשה באיחור, משסבר שהאיחור נגרם "שלא באשמתו או ברשלנותו של המבקש". לא אומר בפה מלא שההקפדה על מועדים אלה שלמה כדבעי, ולכן גם אתיחס לבקשה לגופה; אך מעורך דין, גם אם הוא עסוק בעניינים שונים, היה מצופה להקפדה.

ו. בסעיף 31 לחוק בתי המשפט הוגדרו ארבע עילות אשר בהתקיימן רשאי בית המשפט להורות על משפט חוזר. הבקשה הנוכחית משליכה את יהבה על סעיף 31(א)(4), שעניינו חשש מעיוות הדין שנגרם בהרשעה. בנידון דידן חשש זה אינו מתקיים, כפי שיפורט בתמצית.

ז. אשוב ואומר את שנאמר לא אחת – משפט חוזר הוא מאורע דרמטי בתולדות התיק (מ"ח 4875/15 הלאל נ' מדינת ישראל, פסקה ח' (2015); מ"ח 4433/15 טשערסקי נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה ז' (2015)). הליך זה שמור למקרים נדירים המצדיקים זאת, והבקשה שבפנינו – בכל הכבוד – אינה נמנית עליהם, בכל הלהט שהמבקש מקריין. אין היא מצדיקה גלגול רביעי של התיק, תיק חניה; משאבי בתי המשפט אינם בלתי מוגבלים.

ח. המבקש לוחם, לדבריו, להפעלת המשפט החוזר בין השאר בטענה כי לא ניתן לו יומו המלא בהכרעות הערעור ובבקשת רשות הערעור. המחלוקת העיקרית בבקשתו היא השאלה אם היה סימון על הכביש לעניין דרישת סימון 819, סימון שהצטרף לתמרוך 437 שאין מחלוקת על הימצאו. מחלוקת זו היא עובדתית. בית המשפט לעניינים מקומיים הכריע, והמבקש עומד על דעתו כי הכרעה זו היתה שגויה. הקושי הוא שמן התמונות שבפנינו קשה מאוד לקבל תמונה המצדיקה התערבות בהכרעתו של בית המשפט לעניינים מקומיים, שהתרשם על סמך התמונה ת/2 כפי שכתב; ניתן היה להסתפק בכך, בודאי כשהמדובר בבקשת משפט חוזר. אוסיף בכל זאת דברים אחדים.

ט. אינני סבור שעלי להיכנס לשאלה שעלתה במהלך ההתדיינות אך לא זכתה לבירור מעמיק, קרי, תוקפו המחייב של הקובץ תקנות והנחיות להצבת תמרוכים 2012, תוקף שהמדינה ניסתה לכפור בו במהלך הדיונים. כשלעצמי אצא מן ההנחה כי הוראותיו – שפורסמו – נוהגות ככלל; ראיה לדבר, כי אכן, כנהוג, שטח הכביש שלאחר תמרוך 437 זוכה למסגור בסיד או בצבע ובו סימון נכה. ואולם, עיון בהנחיות לגבי תמרוך 437 ולגבי סימון 819 מגלה כי המדובר, אכן, במידה רבה ב"הנחיות", במובן זה שיש בהן גמישות ואופציונליות; ראו הכותרות כמו "משמעות הסימונים", "הצדקים לסימון", "הנחיות לסימון". אכן, הסעיף 3(ג) להנחיה 437 מדבר בלשון "יש לסמן את גבולות השטח שהוקצה למטרה זו באמצעות סימון 819". אך סעיף 3(ד) פותח במלים "ניתן לקבוע [...]" ולהלן "ניתן – למשל – [...]". ניסוחים אלה מצביעים

על גמישות. נקרב מבטנו להנחיה לגבי סימון 819; גם היא מנוסחת כהנחיות לביצוע שאינן נטולות גמישות. נשוב לכך להלן.

י. ואשר למחלוקת העובדתית בין הצדדים, אם היה סימון על הקרקע אם לאו. כך או אחרת, נזכור כי המבקש הקים את יסודות העבירה בכך שהחנה את רכבו בסמוך לתמרור 437, ואין חולק כי התמרור היה במקום ולא היה קושי לראותו. לפי סעיף 5(18) לחוק עזר לירושלים (העמדת רכב וחנייתו) הנזכר מעלה, "לא יעמיד אדם ולא יחנה, ולא ירשה לאחר להעמיד או להחנות רכב, באחד המקומות המנויים להלן, אלא לשם מניעת תאונה או לשם מילוי אחרי הוראה מהוראות חוק עזר זה או תקנות התעבורה או אם סומן בתמרור אחרת – [...] ליד תמרור ג-43 (תמרור 437 – א"ר) המסמן מקום חניה לרכב של נכה משותק רגליים". כך גם לפי תקנה 72(א)(16) לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961, לפיה אין לחנות "ליד תמרור 437 המסמן מקום חניה לרכב של נכה בעל תווית כבתמרור". איני מתעלם מכך שנכתב בקובץ תקנות והנחיות להצבת תמרורים 2012, כי "יש לסמן את גבולות השטח שהוקצה למטרה זו (חניית נכים – א"ר) באמצעות סימון 819", ואכן ראוי לרשות כי תנהג כן כדי להסיר מכשול ככל הניתן; אך כאמור לענייננו שלנו הדבר הוכרע עובדתית בבית המשפט לעניינים מקומיים, וזאת גם אם נפרש את ההנחיה לענין סימון 819 כמחייבת, לא כל שכן אם נקרא את חוק העזר כפשוטו.

יא. אכן, ניתן לטעון כי קובץ תקנות והנחיות, שנועד להנחות את הרשות המינהלית באשר לאופן הצבת התמרורים, אינו משנה את הסדרי התנועה הקבועים בדין. כך, נקבע בסעיף 4(ה) להודעת התעבורה (קביעת לוח תמרורים), תשע"א-2010, כי "בכפוף לאמור בסעיף זה, אופן הצבתם של התמרורים, מיקומם ומידותיהם יהיו כמפורט בהנחיות להצבת תמרורים שפרסם המפקח על התעבורה, המופקדות לעיון הציבור במשרדי רשויות התמרור המקומיות בשעות העבודה הרגילות ובאתר האינטרנט של משרד התחבורה והבטיחות בדרכים" (ההדגשה הוספה – א"ר). קרי, תיתכן טענה כי כוחן של ההנחיות יפה לעצם הצבת התמרור, אך לא לגבי התניית הפעלתן של סנקציות. מעיון בפסיקה, ניתן להתרשם כי זוהי גם הפרשנות המקובלת כיום בבתי המשפט (ראו ע"פ י-ם) 6304/02 יונס נ' מדינת ישראל, פסקאות 9-12 לפסק-דינה של השופטת חנה בן-עמי (2003); עפ"א (ת"א) 8330-09-15 בינדר נ' עיריית תל אביב, פסקאות 10-13 לפסק-דינו של השופט ירון לוי (2015)). הבאתי דברים אלה לשלמות התמונה, וכאמור לא נטען בפנינו כדבעי בנושא זה, אך כנזכר הם נאמרים מעבר לצורך במקרה דנא.

יב. סוף דבר, אין חולק כי המבקש החנה את רכבו בסמוך לתמרור המובהק והמוכר 437, המצביע על מקום מוקצה לחניית נכים, ושאלת קיומו של סימון לפי סעיף 819 הוכרעה כאמור עובדתית. איני נעתר איפוא לבקשה.

ניתנה היום, י"ב בטבת התשע"ו (24.12.2015).

המשנה לנשיאה